

Zastępca Prezydenta Miasta Torunia

BMKZ.152.1.2024

Toruń, 15 kwietnia 2024 r.

Pan

e-mali:

W nawiązaniu do przesłanego w dniu 17 marca 2024 r. pisma, opisanego w tytule jako „Petycja: W obronie zespołu św. Ducha – kościoła, klasztoru, szpitala, cmentarza z XIII/XIV w. – w Toruniu” informuję, że w/w pismo nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870). Tym samym, stosownie do art. 7 ust. 1 w/w ustawy pozostawia się je bez rozpatrzenia.

Jednocześnie pragnę poinformować, że decyzją nr ZAR.272.2023 z dnia 2 października 2023 r. Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków (znak: WUOZ.T.ZAR.5141.6.2023.JS) wstrzymał roboty budowlane i polecił przeprowadzenie badań archeologicznych w niezbędnym zakresie na terenie inwestycji przy ul. Bulwar Filadelfijski stosownie do załączonego do niej załącznika graficznego (zmienionego decyzją nr ZAR.300.2023 z dnia 26 października 2023 r.; znak: WUOZ.T.ZAR.5141.6.2023.JS). Następnie organ ten decyzją nr ZAR.308.2023 z dnia 30 października 2023 r. (znak: WUOZ.T.ZAR.5141.6.2023.JS) przedłużył ustawowe wstrzymanie robót budowlanych na terenie u wylotu Bramy Klasztornej do dnia 2 kwietnia 2024 r. Obszar badań archeologicznych obejmuje teren będący własnością Gminy Miasta Toruń i graniczy od północy i zachodu z terenami będącymi własnością prywatną. Na tym obszarze, u wylotu Bramy Klasztornej ku południowi, na działkach ewidencyjnych nr 84 i 89 z obrębu 14, zgodnie ze decyzją nr ZAR.39.2024 z dnia 20 lutego 2024 r. Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (znak: WUOZ.T.ZAR.5161.16.2024.JS) prowadzone były od 21 lutego do 24 marca 2024 r. badania archeologiczne, zlecone przez Gminę Miasta Toruń Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu. W trakcie badań odkryto m.in. fragmenty konstrukcji drewnianych, partie murowe, bruk i pochówki. Po konsultacji z ekspertami z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w dniu 4 marca 2024 r. podjąłem decyzję o odstąpieniu przez Gminę Miasta Toruń od realizacji planowanej w tym miejscu infrastruktury podziemnej, tj. przepompowni, studni oraz odcinka kanalizacji sanitarnej związanej z prowadzoną inwestycją na Bulwarze Filadelfijskim. Wobec powyższego, brak jest uzasadnienia dla rozważenia potrzeby wdrożenia wyrażonych przez autorów pisma z dnia 17 marca 2024 r. działań i oczekiwań.

W następstwie zakończenia w tym miejscu badań archeologicznych Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w dniu 25 marca 2024 r. dokonał odbioru badań archeologicznych i zezwolił na ich zabezpieczenie poprzez zasypanie. Przeprowadzono stosowne prace zabezpieczające poprzez przykrycie odkrytych fragmentów murów geowłókniną, a następnie zasypanie wraz z reliktnymi konstrukcjami drewnianych ziemią pochodzącą z wykopu, celem zachowania tych samych warunków gruntowych. Czynności z tym związane prowadzone były pod stałym nadzorem archeologicznym.

W trakcie przeprowadzonych badań archeologicznych na terenie Bulwaru Filadelfijskiego nie natrafiono jak dotychczas na budowle murowe, które można by wiązać z kościołem lub szpitalem (przytulkiem) św. Ducha. Reliktów tego założenia można ewentualnie się spodziewać powyżej prowadzonej aktualnie inwestycji drogowej, w okolicy rozebranego zbiornika gazu. Aktualny stan wiedzy i rozpoznania archeologicznego tego terenu ciągle postępuje. Decyzje dotyczące dalszego postępowania z odkrytymi reliktnymi, w tym ich ewentualnego zabezpieczenia i prezentacji publicznej będą podejmowane przez specjalistów po dokładnym przeanalizowaniu wartości i stanu znalezisk. Jednak możliwe to będzie dopiero po przeprowadzeniu badań archeologicznych na całym terenie na północ od ul. Bulwar Filadelfijski. W związku z powyższym na zlecenie Gminy Miasta Toruń została wykonana przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika „Ekspertyza archeologiczno-historyczna i konserwatorska dotycząca postępowania odnośnie stanowiska archeologicznego na Bulwarze Filadelfijskim w strefie aktualnie realizowanych inwestycji oraz na obszarze bezpośrednio do niej przylegającym” (oprac. prof. Wojciech Chudziak, prof. Krzysztof Mikulski, prof. Jadwiga Łukaszewicz z zespołem), w której m.in. określono warunki prowadzenia przyszłych badań archeologicznych w strefie między pasem drogowym a Bramą Klasztorną.

Jednocześnie w dniu 8 marca 2024 r. zostało podpisane porozumienie między Gminą Miasta Toruń a Uniwersytetem Mikołaja Kopernika dotyczące prowadzenia interdyscyplinarnych badań naukowych nad przeszłością Torunia. Porozumienie to dotyczy współpracy Gminy Miasta Toruń i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w dziedzinie prowadzenia interdyscyplinarnych badań naukowych nad przeszłością Torunia, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, popularyzacji wyników tychże badań i promocji obiektów zabytkowych. W tym celu powołany został Zespół do Badań Średniowiecznego i Nowożytnego Torunia, który działać będzie w ramach Uniwersyteckiego Centrum Archeologii Średniowiecza i Nowożytności. Zespół ten ma także koordynować i nadzorować badania związane z dawnym kompleksem św. Ducha na terenie Bulwaru Filadelfijskiego.

Aktualnie została przygotowana i jest realizowana koncepcja uczytelnienia w nawierzchni reliktnego średniowiecznego muru w pasie drogowym ul. Bulwar Filadelfijski, odkrytego podczas wcześniejszych badań archeologicznych. Dodatkowo w jednym z nadbrzeżnych pawilonów wzniesionym w toku prowadzonej inwestycji, planowana jest multimedialna ekspozycja ukazująca historię tego terenu, prowadzonych badań archeologicznych i związku Torunia z Wisłą na przestrzeni dziejów.

Na zakończenie trzeba zaznaczyć, że na części obszaru przyszłych badań archeologicznych znajdują się obiekty zabytkowe w stosunku, do których wszczęto już inne postępowania administracyjne. Dnia 29 lipca 2022 r. Kujawsko-Pomorski Wojewódzki

Konserwator Zabytków (znak: WUOZ.T.WRD.5140.1.19.2022.HD) wszczął bowiem postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków dwóch budynków z dawnego zespołu gazowni miejskiej położonych na działkach ewidencyjnych nr: 55/1 i 55/3, obręb 14 przy ul. Flisaczej 7a oraz ogrodzenia terenu dawniej gazowni miejskiej położonego na działkach ewidencyjnych nr: 54/1, 55/1, 55/3, 84, 59, 55/4, 89 oraz 54/2 obręb 14 przy ul. Flisaczej, Ducha Świętego i Bulwar Filadelfijski. Zakres tego postępowania administracyjnego został następnie rozszerzony zawiadomieniem z dnia 27 lutego 2023 r. (znak: WUOZ.T.WRD.5140.1.19.2022.HD) o fundament rozebranego zbiornika gazu, położonego na działkach ewidencyjnych nr: 55/1, 55/3 i 55/4 obręb 14 oraz teren zespołu dawniej gazowni miejskiej w granicach działek ewidencyjnych nr: 55/1, 55/3 i 55/4 obręb 14 przy ul. Flisaczej, Ducha Świętego i Bulwar Filadelfijski. Ponadto pismem z dnia 5 lutego 2024 r. (znak: WUOZ.T.WRD.5140.1.19.2022.HD) Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków poinformował o zmianie kategorii zabytku w toczącym się postępowaniu administracyjnych, obejmując nim w/w elementy jako zespół budowlany w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.). W związku z powyższym, na podstawie art. 10a ust. 1 i 2 przywołanej powyżej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami od dnia wszczęcia postępowania w sprawie wpisu zabytku do rejestru do dnia, w którym decyzja w tej sprawie stanie się ostateczna, przy zabytku, którego dotyczy postępowanie, zabrania się prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku. Zakaz ten dotyczy także robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę albo zgłoszeniem, a także działań określonych w innej decyzji pozwalającej na ich prowadzenie. Prowadzone w tej sprawie przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków postępowanie administracyjne nie zostało jeszcze zakończone.

Powyższe okoliczności potwierdzają zachowanie należytej dbałości o ochronę zarówno ujawnionych już znalezisk jak i poszukiwanie ukrytych świadectw historii Torunia, wymagających objęcia opieką ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną i naukową.

Zastępca
Prezydenta Miasta Torunia

Zbigniew Fiderewicz

Otrzymują:

1. Adresat

2. a/a

Do wiadomości:

1. Departament Ochrony Zabytków, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa

